

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Ing. Mgr. Martinem Jakubem Brusem
ve věci

žalobce: T. K., narozen X
zastoupen opatrovnící L. K., narozenou X
oba bytem X

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované č. j. X ze dne 15. 10. 2024

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č. j. X ze dne 15. 10. 2024 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 257 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím ze dne 20. 6. 2024 žalovaná podle § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) zamítla žalobcovu žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu pro nesplnění podmínek § 39 odst. 2 písm. b) a c) téhož zákona. V odůvodnění žalovaná uvedla, že podle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu ze dne 17. 6. 2024 je žalobce nadále

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

invalidní v prvním stupni. Žalobcovy námitky proti tomuto rozhodnutí žalovaná zamítla rozhodnutím ze dne 15. 10. 2024, které je předmětem soudního přezkumu v této věci.

Žaloba

2. V žalobě žalobce namítal, že posudkový lékař učinil závěr o jeho invaliditě, aniž by zhodnotil jeho celkovou výkonnost, pohyblivost a schopnost vykonávat denní aktivitu vzhledem k položce č. 8 kapitoly VI přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity, (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“) a aniž by podrobněji zkoumal jeho zdravotní stav. V souvislosti s tím žalobce namítal, že na jednání nebyl přizván, takže si posudkový lékař odpovídající představu o jeho zdravotním stavu ani učinit nemohl. Konstatoval, že trpí těžkou poruchou autistického spektra, přičemž se jedná o dětský autismus, který má od narození. Uvedl, že není schopen vykonávat pracovní činnost. Zdůraznil, že bez rodiny, zejména matky, si není pro svůj stav schopen obstarávat záležitosti každodenního života, což posudkový lékař nevzal v úvahu.
3. Žalobce navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

Vyjádření žalované k žalobě

4. Žalovaná ve svém vyjádření poukázala na posudek o invaliditě ze dne 4. 10. 2024, který potvrdil závěr předchozího posudku ze dne 17. 6. 2024, že žalobcův zdravotní stav odpovídal invaliditě prvního stupně, jelikož z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla žalobcova pracovní schopnost toliko o 45 %. Vzhledem ke zjištěnému skutkovému stavu žalovaná na svém rozhodnutí trvala. S ohledem na námitky žalobce pak žalovaná navrhla, aby žalobcův zdravotní stav posoudila Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem (dále jen „posudková komise“).

Ústní jednání

5. Při jednání konaném dne 4. 8. 2025 žalobcova opatrovnice (tehdy ještě jako obecná zmocněnkyně) opravila petit žaloby. Uvedla, že žaloba směřuje proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 10. 2024, č. j. X. Dále vyjasnila, že předmětem žalovaného rozhodnutí není odnětí invalidního důchodu III. stupně, jak nesprávně uvádí v žalobě, nýbrž zamítnutí žádosti o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu. Žalobcova opatrovnice odkázala na znalecký posudek z oboru psychiatrie vypracovaný dne 30. 5. 2025 znalkyní MUDr. K. S., Ph.D. Zdůraznila, že žalobcovu onemocnění žádný lékař nerozumí. Lékaři ve správním řízení hodnotili žalobcův zdravotní stav od stolu, teprve posudková komise si žalobce přizvala, nepozvala však jeho matku. Žalobcova opatrovnice uvedla, že u žalobce je nejvíce narušena sociální oblast, nerozumí mluvené řeči, nedokáže komunikovat, navazovat kontakty, něco naplánovat, neuměl by si nic zařídit, neumí se o sebe postarat. Podotkla, že žalobce nikam nechodí, jen do školy; tam jej opatrovnice vozí, protože má strach z případných konfliktů ve veřejné dopravě. Žalobce totiž neovládá své emoce, nerozumí emocím jiných a snadno vyvolá konflikt. Ve škole se žalobce učí jen mechanicky. Podle opatrovnice by žalobce ochotně přijal jakoukoli práci, aniž by si spočítal, zda výdělek alespoň pokryje jeho náklady na cestování do práce. Konstatovala, že žalobce neumí sám přestat (musí se mu říct stop, jinak vykonává činnost až do vyčerpání), nerozezná riziko, nebezpečí a je snadným cílem pro spoustu lidí. Žalobcova opatrovnice trvala na tom, že u Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

žalobce je dána invalidita III. stupně, a požadovala doplnění posudku posudkové komise zohledňující znalecký posudek ze dne 30. 5. 2025.

6. Pověřená pracovnice žalované při tomto jednání odkázala na písemné vyjádření k žalobě.
7. Soud při jednání provedl dokazování čtením posudku posudkové komise ze dne 10. 6. 2025 včetně protokolu o jednání posudkové komise. Dále soud na návrh žalobce provedl dokazování čtením znaleckého posudku z oboru psychiatrie vypracovaného dne 30. 5. 2025 znalkyní MUDr. K. S., Ph.D.
8. Při jednání konaném dne 19. 1. 2026 provedl soud dokazování čtením doplňujícího posudku posudkové komise ze dne 24. 11. 2025 včetně protokolu o jednání posudkové komise.
9. Žalobcova opatrovnice při tomto jednání uvedla, že žalobce má stereotypní zájmy, učí se mechanicky, nerozumí obsahu a znalosti není schopen použít k práci. Žalobce podle opatrovnice nerozumí ostatním lidem a ostatní lidé nerozumí jemu, je nesamostatný a snadno ovlivnitelný, neumí adekvátně reagovat. Připomněla, že žalobce byl u posudkové komise sám, bez doprovodu, ničemu nerozuměl a vše podepsal. Žalobcovo zdravotní postižení označila opatrovnice za vrozené a neléčitelné.
10. Pověřená pracovnice žalované při tomto jednání uvedla, že posudková komise plně zohlednila žalobcem předložený znalecký posudek a dospěla ke shodnému závěru jako v posudku ze dne 10. 6. 2025. Posudek označila za úplný, objektivní a přesvědčivý.

Posouzení věci soudem

11. Na rozdíl od žalobce nespátřuje soud pochybení v tom, že žalobce nebyl v průběhu správního řízení osobně vyšetřen. Soud podotýká, že nebylo povinností posudkového lékaře za účelem zpracování posudku pozvat žalobce a osobně jej vyšetřit, pokud o zdravotním stavu žalobce tak, jak jej zjistil z předložené zdravotní dokumentace, neměl pochybnosti. V tomto ohledu soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2017, č. j. 3 Ads 254/2016-64, podle kterého *„úkolem posudkových lékařů i posudkových komisí Ministerstva práce a sociálních věcí není primárně vyšetřování posuzovaných osob, ale pouze posudkové zhodnocení nálezů klinických lékařů, které jsou pro vypracování posudku podkladem. Lékař či posudková komise sice mohou v případě pochybností o průkaznosti některých nálezů provést při jednání orientační vyšetření posuzované osoby, není to však zákonem předepsáno a závažné pochybnosti o zdravotním stavu by musely být řešeny vysláním posuzované osoby k vyšetření na některém z klinických pracovišť“*. V nyní řešené věci byla pro vypracování posudku k dispozici četná dostatečně průkazná zdravotnická dokumentace, a osobní vyšetření žalobce posudkovými lékaři Institutu posuzování zdravotního stavu tak nebylo třeba.
12. Z obsahu předloženého správního spisu soud zjistil, že žalovaná rozhodnutím ze dne 7. 2. 2024 přiznala žalobci od 4. 9. 2023 invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, neboť podle posudku o invaliditě ze dne 16. 1. 2024, vypracovaného posudkovou lékařkou MUDr. J. Š. poklesla pracovní schopnost žalobce o 45 % – rozhodující příčinou jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 9b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity.
13. Dne 20. 4. 2024 požádal žalobce o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu. V posudku o invaliditě ze dne 17. 6. 2024 posudková lékařka MUDr. J. Š. označila za rozhodující příčinu žalobcova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 9b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míra poklesu pracovní schopnosti byla stanovena ve výši 45 % s tím, že podle § 3 a § 4 téže vyhlášky se procentní míra poklesu pracovní schopnosti nemění. Na základě tohoto posudku vydala žalovaná dne 20. 6. 2024 rozhodnutí, jímž žalobcovu žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu zamítla.

14. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky. Žalovaná si v řízení o námitkách vyžádala nový posudek o invaliditě žalobce, který dne 4. 10. 2024 vypracovala posudková lékařka MUDr. M. H. Tato posudková lékařka opětovně posoudila žalobcův zdravotní stav a dospěla k závěru, že rozhodující příčinou žalobcova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 9b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míru poklesu pracovní schopnosti stanovila ve výši 45 % s tím, že se ve smyslu § 3 a 4 vyhlášky již nemění. Na základě tohoto nového posudku vydala žalovaná žalobou napadené rozhodnutí ze dne 15. 10. 2024, kterým zamítla žalobcovy námitky s odůvodněním, že žalobce je nadále invalidní v prvním stupni.
15. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění platí, že *pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %*. Z odstavce 2 citovaného ustanovení vyplývá, že pokud pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, pokud poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a pokud poklesla nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
16. Pracovní schopnost je definována v § 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění, podle kterého platí, že *pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem*. *Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu*. V souladu s odstavcem 4 citovaného ustanovení se při určování poklesu pracovní schopnosti vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.
17. V § 39 odst. 5 zákona o důchodovém pojištění je dále stanoveno, že *za zdravotní postižení se pro účely posouzení poklesu pracovní schopnosti považuje soubor všech funkčních poruch, které s ním souvisejí*. V souladu s odstavcem 6 téhož ustanovení se za stabilizovaný zdravotní stav považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení. Podle odstavce 7 téhož ustanovení je pojištěnec adaptován na své zdravotní postižení, jestliže nabyt, popřípadě znovu nabyt schopností a dovedností,

které mu spolu se zachovanými tělesnými, smyslovými a duševními schopnostmi umožňují vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti.

18. Soud podotýká, že procentní míra poklesu pracovní schopnosti se vždy určuje v celých číslech s tím, že procentní míry poklesu pracovní schopnosti podle druhů zdravotního postižení jsou uvedeny v příloze k vyhlášce o posuzování invalidity. Z § 2 odst. 3 této vyhlášky přitom vyplývá, že *je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nescítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.*
19. Podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity lze horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti zvýšit až o deset procentních bodů *v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní hranici (odst. 1), nebo v případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce má takový vliv na jeho schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace, že pokles pracovní schopnosti pojištěnce je větší, než odpovídá horní hranici (odst. 2).* Z odstavce 3 téhož ustanovení plyne, že *zvýšení horní hranice míry poklesu pracovní schopnosti podle odstavců 1 a 2 nesmí v úhrnu převýšit 10 procentních bodů.*
20. V nyní řešené věci byla žalobcova žádost o změnu výše invalidního důchodu z prvního na druhý stupeň invalidity zamítnuta, a stejně tak byly zamítnuty jeho námitky, obojí s odůvodněním, že z důvodu jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 45 %. Pro vznik nároku na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně je však nutné, aby míra poklesu pracovní schopnosti byla minimálně 50 %, a pro vznik nároku na invalidní důchod třetího stupně je nutné, aby míra poklesu pracovní schopnosti byla minimálně 70 %.
21. Soud připomíná, že jedním z předpokladů pro vznik nároku na invalidní důchod je existence invalidity pojištěnce ve smyslu § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, jak vyplývá z § 38 téhož zákona. Bylo proto třeba zjistit, zda žalobce ke dni vydání napadeného rozhodnutí splňoval podmínky druhého (resp. třetího) stupně invalidity, tedy zda u něj došlo k poklesu pracovní schopnosti nejméně o 50 % (resp. 70 %). V této souvislosti soud poznamenává, že v daném případě nebylo mezi účastníky řízení žádného sporu o tom, zda žalobce získal potřebnou dobu pojištění, což je druhý předpoklad pro vznik nároku na invalidní důchod, jak vyplývá z § 38 zákona o důchodovém pojištění, a proto se soud touto otázkou nezabýval.
22. Již výše bylo zmíněno, že napadené rozhodnutí bylo odůvodněno závěrem posudkové lékařky o míře poklesu pracovní schopnosti žalobce. Soud se s tímto závěrem nespokojil, a protože nemá odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity především závisí, vyžádal si v rámci tohoto soudního řízení v intencích § 52 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“) v návaznosti na § 77 téhož zákona odborný posudek od posudkové komise, která je v těchto věcech podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů povolána k Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

posouzení zdravotního stavu žalobce. Tato komise nově posoudila celkový stav žalobce, pokles jeho pracovní schopnosti a stupeň invalidity včetně data jeho případné změny.

23. Z obsahu posudkové dokumentace vypracované posudkovou komisí soud zjistil, že komise jednala v řádném složení [předsedkyně MUDr. H. H., lékař MUDr. P. Z. (odbornost: psychiatrie) a tajemnice Bc. M. H.], posudek ze dne 10. 6. 2025 byl vypracován po studiu a zhodnocení žalobcova zdravotního stavu na základě předložené lékařské dokumentace (spisová dokumentace Institutu posuzování zdravotního stavu Děčín, spisová dokumentace námitkového řízení a zdravotnická dokumentace praktického lékaře MUDr. K. S.). Žalobce byl jednání komise přítomen a přímo při jednání komise byl vyslechnut a vyšetřen odborným lékařem v oboru psychiatrie. Dále je z posudkové dokumentace patrné, jaké lékařské nálezy, zprávy, vyšetření a další listiny měla komise k dispozici. Jednalo se o lékařské zprávy MUDr. J. C. (dětská neurologie) ze dne 29. 5. 2012, MUDr. L. P. K. (dětská gastroenterologická poradna) ze dne 21. 6. 2023, MUDr. T. D. (psychiatrie) ze dne 5. 6. 2024 a praktického lékaře pro děti a dorost MUDr. K. S. ze dne 30. 10. 2024 a dále o zprávu psycholožky SPC Děčín Mgr. M. V. ze dne 4. 7. 2023.
24. Na základě posouzení obsahu těchto podkladů a vlastního vyšetření žalobce dospěla posudková komise k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí (tj. k 15. 10. 2024) žalobce splňoval kritéria pro invaliditu druhého stupně ve smyslu § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, neboť jeho pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla o 50 %.
25. Posudková komise konstatovala, že se u žalobce jednalo k datu vydání napadeného rozhodnutí o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou s nejvýznamnějším dopadem na pokles žalobcovy pracovní schopnosti byla porucha autistického spektra středně těžká s lehkou mentální retardací. Posudková komise vysvětlila, že žalobce byl po většinu vyšetření v tenzi, vztahovačný a nechápal správně většinu komunikace; obsah jeho sdělení odpovídal poruše autistického spektra a byly přítomny zjevné intelektové nedostatky odpovídající lehké mentální retardaci. Dále posudková komise poukázala na to, že podle zprávy z SPC žalobce udržuje oční kontakt, komunikuje ve větách, tempo výkonu je dobré, psychomotorické tempo mírně zrychlené, pracovní paměť dobrá, emoce přiléhavé, směje se, některým situacím ale nerozumí, je ve stresu, když pracuje na čas, a při neúspěchu je lítostivý.
26. Míru poklesu žalobcovy pracovní schopnosti hodnotila posudková komise podle přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a to podle kapitoly V – *duševní poruchy a poruchy chování*, položky 9 – *poruchy psychického vývoje, poruchy řeči a jazyka, smíšené specifické vývojové poruchy, pervazivní vývojové poruchy*, podpoložky 9b – *středně těžké postižení, podstatně snížená úroveň sociálního fungování, podle rozsahu a tíže postižení funkčních schopností, výkon většiny denních aktivit narušen*. Pro toto zdravotní postižení stanovuje vyhláška rozmezí míry poklesu pracovní schopnosti 35 až 60 %. Posudková komise zvolila v případě žalobce střed rozmezí (50 %) s tím, že podle § 3 a § 4 téže vyhlášky se procentní míra poklesu pracovní schopnosti nemění. Komise přitom konstatovala, že podpoložku 9c – *těžké postižení, těžké narušení sociálních dovedností, inteligence, řečových schopností, verbálního myšlení, dezintegrace, závažné komorbidity včetně mentální retardace, poruchy chování, podstatné snížení mobility* – žalobce zcela jistě nesplňoval, neboť neměl těžké narušení sociálních dovedností a inteligence, neměl deklarované těžké poruchy chování, myšlení a

dezintegrace. Podle posudkové komise byl žalobce schopen obecně vykonávat psychicky nenáročné pomocné práce v malém kolektivu, v kratším pracovním úvazku.

27. Datum změny stupně invalidity z prvního na druhý stanovila posudková komise na 5. 6. 2024, kdy bylo MUDr. T. D. provedeno vyšetření v psychiatrické ambulanci Krajské nemocnice Liberec.
28. S ohledem na žalobcovy výhrady k uvedenému posudku a na nově předložený znalecký posudek MUDr. K. S., Ph.D., jímž soud provedl důkaz, požádal soud posudkovou komisi o vypracování doplňujícího posudku. Soud totiž nemá medicínské znalosti, a proto nebyl sám schopen zhodnotit, jaké mají závěry zmíněného posudku vliv na žalobcovu pracovní schopnost.
29. Doplňující posudek ze dne 24. 11. 2025 vypracovala posudková komise v řádném složení [předsedkyně MUDr. H. .H, lékař prim. MUDr. Z. S. (odbornost: psychiatrie) a tajemnice Bc. M. H.], po studiu a zhodnocení žalobcova zdravotního stavu na základě podkladů doplněných o zmíněný znalecký posudek, a to v nepřítomnosti žalobce. Na základě posouzení obsahu těchto podkladů a zhodnocení žalobcova zdravotního stavu odbornou lékařkou v oboru psychiatrie prim. MUDr. Z. S. podle doložené dokumentace dospěla posudková komise k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí (tj. k 15. 10. 2024) žalobce splňoval kritéria pro invaliditu druhého stupně ve smyslu § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, neboť jeho pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla o 50 %. Změna stupně invalidity přitom podle posudkové komise nastala dne 5. 6. 2024.
30. Posudková komise uvedla, že žalobce se po celou dobu vzdělával a připravoval se na své budoucí zaměstnání na SPŠ a SOŠ Varnsdorf v oboru stravovací a ubytovací služby. Podle vyšetření ve speciálně pedagogickém centru žalobce udržuje oční kontakt, komunikuje ve větách, jeho tempo výkonu je dobré. Psychomotorické tempo je mírně zrychlené, pracovní paměť dobrá, informaci podrží. Respektuje autoritu. Celková adaptace na testovou situaci dobrá, spolupracuje bez zjevného odporu. Emoce přiléhavé, ale některým situacím nerozumí, snaží se vyhovět očekávání okolí. Řeč je srozumitelná, výpravná, jasná, místy fluentní – zdrhává při delších větách. Myšlení a řeč jsou koherentní. Sebeobslužné činnosti zvládá bez pomoci jiné osoby. Orientuje se v hodnotě peněz. Rozumové schopnosti se aktuálně celkově rozvíjejí v pásmu normy. Pro potřeby učení jsou jeho schopnosti funkčně sníženy až do pásma lehkého mentálního deficitu. Celkový profil není vyrovnaný. Skór performační je o dvě pásma vyšší než skór verbální a celkový. Toto rozložení odpovídá podle posudkové komise diagnóze autismu, kdy má žalobce nerovnoměrný profil vědomostí a zájmů.
31. Důvody pro změnu již přijatého posudkového závěru posudková komise neshledala. Vysvětlila, že při stanovení míry poklesu pracovní schopnosti nevychází pouze ze stanovené diagnózy, ale hodnotí funkční stav posuzovaného, jeho duševní, mentální, komunikační a motorické schopnosti a úroveň jeho sociálního fungování. Dodala, že institut invalidity v mimořádných případech podle § 42 zákona o důchodovém pojištění (tzv. „invalidita z mládí“) je přiznáván osobám splňujícím podmínky: věk 18 let, trvalý pobyt na území České republiky a třetí stupeň invalidity, jestliže invalidita vznikla před 18. rokem věku, a především pokud osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu. Pokud posuzovaná osoba byla zařazena v teoretické nebo praktické přípravě na zaměstnání a získala potřebnou dobu pojištění, nepřipadá v úvahu uznání invalidity z mládí. Posudková komise uzavřela, že Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

po opětovném prostudování kompletní spisové a zdravotnické dokumentace včetně doloženého znaleckého posudku z oboru psychiatrie nadále setrvává na svém posudkovém závěru ze dne 10. 6. 2025.

32. Soud zhodnotil citovaný posudek posudkové komise ze dne 10. 6. 2025 ve spojení s doplňujícím posudkem ze dne 24. 11. 2025 a dospěl k závěru, že posudky byly vypracovány po náležitém posouzení žalobcova zdravotního stavu na základě předložené lékařské dokumentace, odborných lékařských nálezů, znaleckého posudku předloženého žalobcem a vlastního vyšetření žalobce posudkovou komisí. Soud pokládá posudek ze dne 10. 6. 2025 po jeho doplnění posudkem ze dne 24. 11. 2025 za úplný, objektivní a přesvědčivý.
33. K námitce, že žalobcova matka jako jeho tehdejší zmocněnkyně nebyla přítomna u jednání posudkové komise, soud poznamenává, že zmíněné jednání se konalo dne 10. 6. 2025, zatímco žalobce udělil své matce (zmocněnkyni) plnou moc k zastupování až dne 21. 7. 2025. Žalobcovou opatrovnící se jeho matka stala až dne 6. 8. 2025. Posudková komise tedy nepochybila, pokud žalobcovu matku ke svému jednání nepřizvala.
34. S výše popsáním závěrem posudkové komise se soud ztotožnil a za daného stavu věci neshledal potřebu, aby byl posudek posudkové komise ze dne 10. 6. 2025 doplněný posudkem ze dne 24. 11. 2025 dále doplňován či aby byl případně ve věci vypracováván další posudek jinou posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, nebo dokonce aby bylo přikročeno ke znaleckému zkoumání žalobcova zdravotního stavu. Požadavek v tomto směru ostatně nevznikli ani žalovaná, ani žalobce. Soud podotýká, že v situaci, kdy posudková komise zjistila u žalobce invaliditu druhého stupně, a je tedy dán důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí, by navíc další posuzování žalobcova zdravotního stavu v tomto soudním řízení vedlo jen k neúměrnému prodlužování řízení s nejistým výsledkem.
35. Závěr soudu o tom, že v daném případě již nebylo zapotřebí provádět další dokazování, odpovídá též ustálené judikatuře soudů rozhodujících ve správním soudnictví včetně Nejvyššího správního soudu (srov. např. jeho rozsudky ze dne 25. 6. 2003, č. j. 2 Ads 9/2003-50, č. 150/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003-48, či ze dne 12. 3. 2009, č. j. 3 Ads 143/2008-92).
36. Soud v souladu s § 52 odst. 1 s. ř. s. neprovedl žalobcem navržené dokazování blíže neoznačeným protokolem o jednání, výslechem účastníků, blíže neoznačenou dokumentací MUDr. C. a Mgr. V., blíže neoznačenými odbornými nálezy a rozhodnutím o odnětí mimořádných výhod třetího stupně. Soud připomíná, že všechny lékařské zprávy, odborné nálezy a též všechny protokoly o jednání měla k dispozici posudková komise (jsou součástí posudkového spisu, kterým se dokazování neprovádí), řádně je vyhodnotila a soud na rozdíl od ní nemá potřebnou odbornost k tomu, aby sám posoudil, zda skutečnosti v těchto lékařských zprávách měly nějaký vliv na pokles žalobcovy pracovní schopnosti, či nikoli. Soud navíc nemohl důkaz protokolem o jednání, odbornými nálezy a dokumentací MUDr. C. a Mgr. V. provést, neboť není zřejmé, o jaké konkrétní dokumenty se jedná. Soud neshledal důvod pro účastnický výslech žalobce, neboť skutkový stav byl spolehlivě zjištěn ze správního spisu a z provedených listinných důkazů. Posouzení objektivního zdravotního stavu žalobce je povahy ryze medicínské, proto k tomuto účelu byl zpracován posudek posudkové komise. Svůj subjektivní postoj žalobce sdělil v podané žalobě a jeho opatrovnice měla možnost jej soudu zopakovat v rámci svých přednesů při soudním jednání, není proto nutné jej k němu zvlášť vyslýchat, neboť by to nepřineslo žádné nové podstatné skutečnosti. K účastnickému výslechu žalované soud poznamenává, že žalovaná je správní orgán, tudíž Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

její výslech nepřipadá v úvahu, a žalobce neupřesnila, jakou konkrétní osobu by chtěl vyslechnout. Výslech účastníků lze navíc provést pouze tehdy, pokud není možné dokazovanou skutečnost prokázat jinak (srov. § 131 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád). Žalobce v tomto případě ani neuvedl, co by mělo být účastnickým výsledkem prokázáno, tudíž nelze vyhodnotit, zda je možné takový důkaz provést. Soud získal pro své rozhodnutí dostatek skutkových zjištění z obsahu správního spisu a z provedeného dokazování, a proto všechny tyto důkazní návrhy shledal nadbytečnými. Rozhodnutí o odnětí mimořádných výhod třetího stupně pak s nyní řešenou věcí nijak nesouvisí, neboť nic nevypovídá o žalobcově pracovní schopnosti; daný důkazní návrh tak nesměruje k prokázání skutečností podstatných pro rozhodnutí o věci samé.

37. K žalobcově námitce, že posudkový lékař nepřihlédl k položce 8 kapitoly VI přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, soud uvádí, že tato položka zahrnuje *Postižení míchy, míšních kořenů a pletení, syndromy ochrnutí*. Takovýmto zdravotním postižením žalobce netrpí, tudíž uvedená položka není v nyní řešené věci použitelná. Pokud měl žalobce na mysli položku 8 kapitoly V přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity – *Mentální retardace*, soud připomíná, že lehkou mentální retardaci žalobce konstatují jak posudky ze dne 17. 6. 2024 a 4. 10. 2024, tak i posudek posudkové komise ze dne 10. 6. 2025 (srov. diagnostický souhrn) potvrzený doplňujícím posudkem ze dne 24. 11. 2025. Posudková komise tedy vzala žalobcovu mentální retardaci v potaz a zohlednila ji při určování rozhodující příčiny žalobcova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu i při jejím podřazování pod konkrétní ustanovení přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Ze znění kapitoly V, položky 8b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity navíc vyplývá, že mentálnímu postižení lehkého stupně odpovídá míra poklesu pracovní schopnosti 30 až 45 %. Skutečnost, že posudková komise hodnotila žalobcovo zdravotní postižení podle položky 9b téže kapitoly (míra poklesu 35 až 60 %), je tak pro žalobce příznivější.
38. Dále je třeba odkázat na § 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity: „*Je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, (...) určí [se], které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.*“ Zohlednění mentální retardace vedle jiných příčin nepříznivého zdravotního stavu při stanovování míry pracovní schopnosti bez jejího podřazení pod samostatnou položku, resp. podpoložku, vyhlášky o posuzování invalidity je tedy v souladu s dikcí právního předpisu.
39. S ohledem na vše, co bylo uvedeno shora, (zejména vycházejí ze závěru posudkové komise, že žalobce splnil podmínky invalidity druhého stupně) dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná. Žalovaná totiž při svém rozhodování vycházela z neúplně zjištěného skutkového stavu (za hlavní podklad svého rozhodnutí vzala nesprávný posudek o invaliditě žalobce ze dne 4. 10. 2024), což zakládá vadu řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Soud proto napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro vadu řízení zrušil a současně podle § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl, že se věc vrací žalované k dalšímu řízení. V něm bude žalovaná podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázána právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku. Bude proto na žalované, aby znovu rozhodla o námitkách žalobce, přičemž bude vycházet z toho, že žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidním ve druhém stupni invalidity.

40. Vzhledem k tomu, že žalobce měl ve věci plný úspěch, soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. uložil žalované povinnost zaplatit žalobci do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení o žalobě ve výši 257 Kč, která odpovídá zaplacenému poštovnému (79 Kč za podání žaloby, 93 Kč za zaslání znaleckého posudku, 85 Kč za předložení plné moci). Jiné náklady řízení žalobci podle obsahu soudního spisu nevznikly, ani jejich náhradu nepožadoval.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 19. ledna 2026

Ing. Mgr. Martin Jakub Brus v. r.
samosoudce